

Primljeno 01. 06. 2020		
Org. jed.	Broj	Prilog
01-03-10-	2024/20	

PROCEDURE ZA RAD I ODRŽAVANJE ISPITA NA UNIVERZITETU - vodič za unapređenje sigurnosti -

UVOD

Na osnovu aktuelne epidemiološke situacije, novih zaključaka štabova/stožera civilne zaštite u različitim oblastima, te referirajući se na sve prethodne preporuke i smjernice Svjetske zdravstvene organizacije, Federalnog ministarstva zdravstva, Zavoda za javno zdravstvo FBiH, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica, a cijeneći značaj Univerziteta u Zenici kao visokoškolske ustanove i njihovog uticaja na obrazovanje studenata, te samim tim na društvo u cjelini, pripremljene su Procedure za rad i održavanje ispita na Univerzitetu – vodič za unapređenje sigurnosti, koji se dešava u periodu još uvijek prisutne potencijalne ali smanjene opasnosti od Coronavirus-a (Covid-19).

Preporuke su namijenjene zaposlenicima Univerziteta i studentima.

Prema informacijama sa Univerziteta, ispiti će se obavljati uživo, a ne putem online platformi kao što je bio slučaj sa nastavom. Stoga, od neprocjenjive je važnosti urediti način ulaska i boravka u prostorijama Univerziteta na način da ne dođe do prodora Coronavirus-a (Covid-19) u prostorije Univerziteta, među zaposlenike i studente, što bi imalo neprocjenjivo negativne posljedice po rad i funkciju Univerziteta i građanstvo, ali i cjelokupan društveni sistem Zeničko-dobojskog kantona i šire, ali i omogućilo i olakšalo širenje Coronavirus-a kroz kontakte koji su neizbježni i neophodni u izvršavanju Univerzitetu zakonom povjerenih zadataka, a posebno kada se uzme u obzir da student dolaze iz različitih sredina unutar i van Zeničko-dobojskog kantona, gdje se i vraćaju.

U ovom dokumentu koriste se sljedeći termini:

- Pod pojmovima "Univerzitet", "fakultet", "ustanova", "prostorije ustanove" se podrazumijevaju prostorije svih sastavnih dijelova, fakulteta i članica Univerziteta, te administrativnih dijelova Univerziteta.
- Pod pojmom "zaposlenici" se podrazumijeva svo nastavno osoblje, saradničko osoblje, administrativno i ostalo osoblje.

BIOSIGURNOSNE MJERE

Biosigurnosne mjere su mjere koje se primjenjuju radi smanjenja rizika unosa infekcije (bakterije, virusi i drugi mikroorganizmi) u životnu i radnu sredinu ljudi. One su najbolje mjere u sprečavanju unosa zaraze ili preveniranja kao i suzbijanja širenja zaraze. Primjenjuju se i kod postepenog prestanka opasnosti od širenja zarazne bolesti. Ove mjere služe da bi se smanjio rizik unosa mikroorganizama i spriječila pojava oboljenja kod zaposlenika i klijenata – djece i roditelja. Bio sigurnosne mjere mogu biti:

1. Konceptualne mjere odnose se na samu lokaciju objekta, njegovu građevinsku izvedbu i planiranje prostora u objektu u smislu odvajanja čistih od nečistih puteva (radnih procesa);
2. Strukturne mjere predstavljaju unutrašnje uređenje i izbor opreme koja mora biti izrađena od materijala koji se mogu lako higijenski održavati (čistiti, prati i dezinfikovati);
3. Operativne mjere podrazumijevaju praktičnu primjenu higijenskih mjera kroz primjenu DDD-a, lične higijene, kontrole sanitarnog statusa i zdravstvenog stanja zaposlenika, te održavanja higijene radnog prostora, uključujući radno mjesto i druge prostorije koje uposlenici tokom rada koriste.

OPERATIVNI KRIZNI TIM

Dobro je na nivou Univerziteta formirati tim od npr. tri zaposlenika među kojima mora biti osoba koja ima odgovornosti i ovlaštenja da donosi odluke, koji bi detaljno razradio operativne mjere u svrhu sprečavanja unosa zaraze, a koristeći preporuke nadležnih institucija. Tim treba da definiše zahtjeve kako djelovati i koje mjere poduzimati u tri segmenta: okolišni, organizacijski i individualni segment, što je prikazano u Tabeli 1.

RIZIČNE TAČKE NA UNIVERZITETU

Osim samih kontakata zaposlenika i studenata, kao i studenata međusobno, kao rizične tačke na Univerzitetu izdvajaju se sljedeće:

- mjesto ulaska/izlaska,
- toaleti,
- kuhinje i trpezarije,
- proces provođenja ispita, konsultacija, potpisivanja indeksa i upisivanja ocjena,
- boravak u studentskim službama radi objašnjenja i primo-predaje dokumentacije,
- okupljanje studenata i zaposlenika u holovima tokom pauza i sl.

Tabela 1. Izgled strategije djelovanja

Segment djelovanja	Zahtjev: Reducirati širenje sa bolesne na zdravu osobu	Zahtjev: Smanjiti rizik da se zdrave osobe zaraze
<p>Okolišni segment</p> <p>Akcije koje će se poduzeti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kako spriječiti unos zaraze, 2. kako kontrolisati ulaz i izlaz iz ustanove. 	<p>Ohrabriti osobe koje su bolesne da ostanu kod kuće. Ukoliko je nemoguće, osobe ne smiju posjećivati visokofrekventna mjesta. Osobama će biti obezbijeđena odgovarajuća zaštitna oprema, osigurat će se fizičke i dezinfekcione barijere.</p>	<p>Kontinuirano podsjećati ljude da obrate pažnju na rane znakove i simptome bolesti. Osigurati jednostavan prilaz sredstvima za higijenu ruku. Poboljšati održavanje prostorija i kruga objekta uz korištenje standardnih sredstava za čišćenje, pranje i dezinfekciju. Osigurati kante za iskorištene jednokratne maramice, maske i rukavice.</p>
<p>Organizacijski segment</p> <p>Mjere koje će prilagoditi svakodnevne aktivnosti trenutnom stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. definisati kretanje i mjere zaštite unutar ustanove, 2. definisati eksterne kontakte sa dobavljačima, partnerima itd. 	<p>Educirati zaposlenike o znakovima i simptomima kako bi se promovisalo rano prepoznavanje bolesti. Postupati po proceduri za rad sa osobama koje imaju simptome (obrazac o Individualnoj izjavi o simptomima i znakovima bolesti). Ohrabriti osobe sa simptomima da ostanu kod kuće uz mjere samoizolacije. Raditi u smjenama, organizovati pauze za ručak u intervalima. Održavati fizičku distance i higijenu.</p>	<p>Educirati osoblje o znakovima i simptomima u cilju ranog prepoznavanja. Razmotriti mogućnost limitiranog broja osoba u objektu i prostorijama kako bi se socijalna interakcija svela na minimum.</p>
<p>Individualni segment</p> <p>Akcije koje će se individualno poduzeti kako bi se svakodnevno ponašanje prilagodilo trenutnom stanju.</p>	<p>Osobe sa simptomima trebaju nositi zaštitnu masku ukoliko su interakcije sa drugim osobama neizbježne. Obavezno je provođenje higijenskih mjera od strane svih zaposlenika.</p>	<p>Kontinuirano napominjati zaposlenike na važnost dobre lične higijene, pranja ruku i izbjegavanje diranja lica neopranim rukama. Ukoliko je rizik za kontakt sa osobom koja ima simptome neizbježan, potrebno je svim zaposlenicima osigurati zaštitne maske.</p>

GENERALNA ORGANIZACIJA RADA NA UNIVERZITETU

ORGANIZACIJA RADA SA STUDENTIMA. Boravak u prostorijama Univerziteta preporučuje se organizovati uključivanjem približno između 15 i 20 studenata po grupi, što ne znači da je 20 studenata maksimalan broj po grupi, pod uslovom da se može održavati razmak od dva metra u svim pravcima od drugih studenata i zaposlenika. Pa ipak, treba težiti koliko god je moguće što manjem broju studenata u jednoj grupi. Kod većih grupa studenata treba razmotriti mogućnost organizovanja rada u odgovarajućoj prostoriji veće površine i visine, kao i mogućnost razdvajanja studenata u dvije grupe. Treba pokušavati održati koliko god je moguće uvijek iste studente u grupi – ne spajati studente različitih godina studija, različitih studijskih programa ili različitih fakulteta u jednu grupu.

OGRANIČENJE ULASKA U PROSTORIJE UNIVERZITETA. Neophodno je osigurati protok/dolazak što manjeg broja osoba, kako na ulazu u prostorije fakulteta tako i u unutrašnjim prostorima ustanove. Ulaz u prostorije fakulteta preporučuje se da bude konstantno zaključan. O ovome će biti postavljena obavijest na ulaznim vratima. Sve osobe koje ulaze u prostor fakulteta (osim studenata i zaposlenika) na ulazu prije ulaska trebaju ispuniti odgovarajući epidemiološki upitnik koji se već koristi i u svim zdravstvenim ustanovama (Epidemiološki upitnik u prilogu) sa osnovnim podacima: ime i prezime, godišta, adresa stanovanja, podatak o boravku u drugim državama u proteklih 14 dana, podatak o trenutnom zdravstvenom stanju (temperatura, kašalj, kihanje, otežano disanje), razlog ulaska u prostorije vrtića, datum i vrijeme ulaska. Bilo bi poželjno mjeriti temperaturu beskontaktnim toplomjerom, ukoliko za to postoje mogućnosti. Ukoliko je krajnje neophodan ulazak osobe u prostorije fakulteta, isti će se obaviti uz maksimalne mjere predostrožnosti. U svaku pojedinu kancelariju ući će samo jedan klijent u jednom trenutku. Klijent će kontaktirati samo sa jednom osobom koja treba da mu pruži uslugu, i to na udaljenosti od dva metra i po mogućnosti u hodniku a ne u kancelarijama, te nikako u prostorima u kojima borave studenti. Ulazak u prostorije Univerziteta će se svesti na najmanju moguću mjeru. Ispunjavanje epidemiološkog upitnika za studente nije neophodno jer će prilikom organizacije ispitnih termina već postojati informacije o studentima koji će se nalaziti u prostorijama fakulteta. Studenti se ne smiju dolaziti i zadržavati se u prostorijama fakulteta bez potrebe, a sve poslove će obavljati telefonski kad god je to moguće.

DEZ-BARIJERE ZA NOGE. Na ulazima na fakultete postaviti će se odgovarajuća dez-barijera. Na ulazima će se postaviti obavještenja i upute kako koristiti dez-barijere (Uputa o načinu korištenja i označavanju dez-barijere u prilogu). Preporuka je da sredstvo bude na bazi hlora (npr. natrij-dihloroizocijanurat-dihidrat). Dovoljno je rastvoriti 2 g granulata na 10 litara vode pri čemu se oslobađa aktivni hlor u koncentraciji od oko 100 mg/l. Pripremljen rastvor dozira se u pumpe kojima se obavlja dezinfekcija ili se sa ovim rastvorom dopunjavaju dez-barijere. Ovakav rastvor je upotrebljiv narednih 6-8 sati. U situacijama izuzetne pogoršanosti higijenskih uslova, za pripremu dez-barijera koristi se dvostruko veća koncentracija, odnosno do 4 g na 10 litara vode. Treba koristiti rastvor pripremljen neposredno pred upotrebu. Preduslov za kvalitetnu dezinfekciju je obavezna priprema – mehaničko čišćenje. Dez-barijera treba da ima odgovarajuću plastičnu podlogu sa natopljenom spužvom, te odvojeni dodatni dio za

posušivanje obuće nakon prolaska dez-barijere (suha spužva). Za održavanje dez-barijere predlaže se da se zaduže zaposlenici na održavanju čistoće. Prilikom rukovanja dez-barijerom, zaposlenici na održavanju čistoće koristit će rukavice i masku. Dez-barijere moraju biti postavljene na način da se nalaze na glavnom ulazu u ustanovu, da ih se ne može zaobići, preskočiti, izbjeći, da obezbjeđuju propisane mjere sigurnosti (onemogućen kontakt kožom, onemogućen naknadni pristup djeci), moraju zadovoljavati kriterije minimalne dubine 2-4 cm za barijere za ljude (6-8 cm ukoliko se barijere postavljaju za vozila), u dez-barijere za dezinfekciju obuće postavljaju se sintetičke spužve koje je neophodno fizički čistiti (ispirati) u toku 24 sata.

DEZ-BARIJERE ZA RUKU. Pripremit će se rasprskivač sa rastvorom dezinfekcionog sredstva na bazi 70%-tnog alkohola i tim sredstvom našpricati ruke svakog zaposlenika, studenta i eventualno drugih osoba koje ulaze u prostorije fakulteta.

BOLESNI STUDENTI. Studenti koji imaju povišenu tjelesnu temperaturu, respiratorne simptome poput kašlja i kratkog daha, ili koji su pod rizikom da su mogli biti u kontaktu s osobama pozitivnim na Coronavirus (Covid-19) (npr. u domaćinstvu ili u radnoj ustanovi), ili su pod sumnjom da bi mogli biti zaraženi s Coronavirus-om (Covid-19) ostaju kod kuće te ne smiju dolaziti u prostorije Univerziteta.

BOLESNI UKUĆANI. Ako ukućani studenata imaju neko hronično oboljenje ili su starije životne dobi (65 i više godina), studenti se tokom boravka kod kuće pridržavaju mjera fizičkog razmaka u donosu na ukućane kao i pojačane higijene, radi zaštite ukućana.

OSTANAK KOD KUĆE KAD GOD JE TO MOGUĆE. Također potiče se ostanak kod kuće svih studenata, s obzirom da broj studenata u prostorijama fakulteta može biti takav da se mjere fizičkog razmaka neće moći poštovati. Budući da će se nastava na daljinu i dalje održavati, potiče se nastavak obrazovanja od kuće, u svim situacijama kad je to moguće.

STUDENTI S TEŠKOĆAMA. Studenti kojima je neophodna dodatna podrška ili podrška asistenta (oštećenja vida, sluha, oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju, oštećenja organa i organskih sistema, intelektualne teškoće, poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja, postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju), ne moraju obavezno biti pod povećanim rizikom za zarazu s Covid-19 u smislu pojačane osjetljivosti njihovog organizma na novi koronavirus. Pa ipak, treba uzeti u obzir da i ove teškoće mogu narušiti dosljednost u održavanju socijalne distance i higijene, što ih može staviti u povećani rizik za zarazu. Kada pruža potporu studentu i u njegovoj blizini, preporučuje se da asistent uvijek nosi zaštitnu masku, a kod pružanja potpore studentu pri korištenju toaleta preporučuje se da koristi jednokratne rukavice.

FIZIČKO UDALJAVANJE OD DVA METRA. Rad ustanove neophodno je organizirati na način da se osigura u što većoj mjeri socijalno distanciranje (fizički razmak) kao i pojačana lična higijena i higijena prostora. Fizički razmak od najmanje dva metra u zatvorenom prostoru posebno provode zaposlenici u odnosu na druge zaposlenike, te se navedeni fizički razmak preporučava održavati kada je god moguće između zaposlenika i studenata. U istom zajedničkom prostoru

zaposlenici održavaju fizički razmak od dva metra, te se sastanci, dogovori i edukacije zaposlenika odvijaju e-komunikacijom ili telefonom.

MJERENJE TJELESNE TEMPERATURE

NAČIN MJERENJA TJELESNE TEMPERATURE. Kod osobe s povišenom temperaturom izmjerenom bezkontaktnim toplomjermu (37,3°C i veća, u zavisnosti od specifikacije bezkontaktnog toplomjera), preporučuje se mjerenje temperature i standardnim toplomjerom pod pazuhom te se o povećanoj temperaturi zaključuje na osnovu rezultata mjerenja pod pazuhom. Evidenciju o vrijednostima izmjerene tjelesne temperature i eventualnom postojanju respiratornih simptoma i znakove drugih zaraznih bolesti upisuje se u zasebni evidencijski list (Ček-lista za praćenje zdravstvenog stanja).

MJERENJE TEMPERATURE KOD STUDENATA I ZAPOSLENIKA PRIJE DOLASKA U PROSTORIJE UNIVERZITETA (KOD KUĆE). Svi imaju obavezu izmjeriti tjelesnu temperaturu svaki dan prije dolaska u ustanovu, te u slučaju povišene tjelesne temperature ne smiju dolaziti u ustanovu već se javljaju telefonom ustanovi i izabranom ljekaru porodične/obiteljske medicine radi odluke o testiranju i liječenju. Ako student razvije simptome Covid-19 infekcije tokom boravka u prostorijama fakulteta, u koji u najkraćem mogućem roku treba napustiti prostorije fakulteta, a podrška mu se može pružiti u smislu pozivanja roditelja ili druge osobe koja će mu, uz mjere predostrožnosti, biti od pomoći. Studente treba poticati da održavaju distancu (fizičku udaljenost) od drugih studenata i zaposlenika. Svi zaposlenici imaju obavezu mjeriti tjelesnu temperaturu svaki dan prije dolaska na posao, te da u slučaju povećane tjelesne temperature ne dolaze na posao, već se javljaju telefonom poslodavcu i svom ljekaru. Svi studenti imaju **OBAVEZU** mjeriti temperature kod kuće prije dolaska u prostorije Univerziteta. U odnosu na cjelodnevni zajednički boravak i bliži kontakt među zaposlenicima Univerziteta, kontakt sa studentima samo tokom ispita uz poštivanje preventivnih mjera (distanca, maska, provjetravanje, dezinfekcija itd.) neće se smatrati podjednako bliskim.

MJERENJE TEMPERATURE KOD ZAPOSLENIKA NA UNIVERZITETU. Preporučuje se mjerenje tjelesne temperatura bezkontaktnim toplomjerom svim zaposlenicima, svakodnevno kod dolaska i odlaska s posla, te da se utvrđuje imaju li respiratornih simptoma ili drugih znakova zaraznih bolesti. Preporučuje se voditi evidenciju o izmjerenim temperaturama zaposlenika, koja će sadržavati ime i prezime osobe, datum i vrijeme mjerenja, i vrijednost tjelesne temperature. Sa povišenom temperaturom, kašljom, otežanim disanjem i drugim simptomima zarazne bolesti nije dozvoljeno raditi, raditi sa studentima, niti dolaziti u prostor Univerziteta. Ako zaposlenik razvije simptome u toku radnog vremena, treba što prije da obavijesti nadređenog, napusti radno mjesto, te se obrati ljekaru. Zbog mogućnosti ovakvih slučajeva neophodno je da postoji organizirana zamjena za zaposlenike.

HITNO TELEFONSKO OBAVJEŠTAVANJE LJEKARA/EPIDEMIOLOGA. Rukovodstvo fakulteta/Univerziteta o svakoj sumnji na Covid-19 kod zaposlenika ili studenata obavještava odmah telefonom nadležnog epidemiologa. Posebno brzo i neizostavno rukovodstvo ustanove obavještava nadležnog epidemiologa iz Doma zdravlja u slučaju grupiranja sumnje ili zaraze sa Covid-19 (dva i više zaposlenika i/ili studenata sa sumnjom iz iste skupine/učionice/zgrade i sl.). U slučaju saznanja za mogućeg prenositelja/mogući izvor infekcije svaki zaposlenik dužan je odmah obavijestiti rukovodstvo ustanove.

ORGANIZACIJA RADA UNUTAR UNIVERZITETA

KRETANJE ZAPOSLENIKA. Kretanje van prostorija Univerziteta će se svesti na najmanju moguću mjeru, u skladu sa radnim obavezama. Svaki zaposlenik nakon povratka dužan je proći dezbarijeru i dezinfekciju ruku. U slučaju izlaska, apeluje se na zaposlenike da koriste stepenište gdje i kad god je to moguće, da bi izbjegli boravak u zatvorenom prostoru lifta i da bi izbjegli dodirivanje tipki, šteka i vrata lifta. Također, koristeći stepenište ne dodirujte rukohvate niti bilo kakve predmete i zidove u zgradi. Nakon ulaska/povratka zaposlenici su dužni temeljito oprati ruke sapunom i vodom, najmanje 20 sekundi, i dezinfikovati sredstvima za dezinfekciju ruku na bazi 70%-tnog alkohola. Uputa o pravilnom pranju ruku treba biti postavljena u prostore toaleta i svih mjesta gdje se peru ruke na vidljivom mjestu (Uputa u prilogu). Mole se zaposlenici da se ne zadržavaju u prostorijama Univerziteta suviše vrijeme mimo radnog vremena bez potrebe, a da to usaglase sa svojim neposrednim rukovodiocem.

KRETANJE STUDENATA PO UNIVERZITETU. Prolazak kroz zajedničke prostorije treba izbjegavati i skratiti na minimum, a ako je navedeno neophodno, prolaz kroz zajedničke prostorije se organizira na način da u isto vrijeme prolazi što manji broj studenata i to iz jedne grupe dok druge osobe ne prolaze u isto vrijeme, uz poticanje studenata da kod takvih prolaza ne dodiruju površine ili predmete.

PONAŠANJE ZAPOSLENIKA IZVAN RADNOG MJESTA. Izvan ustanove zaposlenici se pridržavaju što je više moguće pravila kojima se smanjuje njihova mogućnost zaraze (izbjegavanje trgovina, drugih mjesta gdje se okupljaju osobe, javnog prijevoza, dosljedno provođenje socijalne distance i higijene i sl.).

OGRANIČEN BROJ ZAPOSLENIKA. U ustanovi nije dozvoljen ulazak zaposlenicima koji nisu raspoređeni na posao. U ustanovi treba biti najmanji mogući broj zaposlenika u isto vrijeme, ali opet dovoljan broj da je moguće organizovati rad nesmetano.

ULAZAK TREĆIH OSOBA I DOSTAVA POTREPŠTINA U PROSTORIJE UNIVERZITETA. Ulazna vrata otvaraju se na poziv telefonom ili zvonom, ili vrata otvara za to zadužena osoba. Dostavu za potrebe ustanove preuzimaju nadležni zaposlenici ustanove na vanjskim vratima, po mogućnosti na nekom drugom ulazu, a ulaz je dozvoljen iznimno serviserima i ostalim službama

za čijim uslugama postoji neodgodiva potreba (što podrazumijeva dosljednu provedbu preventivnih i protivepidemijskih mjera poput monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za piće, zdravstvene ispravnosti hrane i sl.) uz obveznu mjeru dezinfekcije ruku i nošenja zaštitne maske i zaštite za obuću. Izbjegavati svaki ulazak drugih osoba (npr. zbog čišćenja, popravka ili donošenja hrane) u prostoriju dok su studenti u prostoriji.

SPREMAČICE I ČIŠĆENJE. Spremačica iz jutarnje smjene prva ulazi. Zadnja osoba koja izlazi iz prostorija fakulteta je spremačica iz poslijepodnevne smjene koja mehanički briše podove i dezinficira sve korištene površine.

DEZINFICIJENSI I HIGIJENA RUKU. Na ulazu u prostorije fakulteta te unutar fakultetskih prostora na još nekoliko lako dostupnih mjesta, neophodno je postaviti dozatore s dezinficijensom za dezinfekciju ruku. Sredstvo za dezinfekciju potrebno je u količini od 1 do 2 ml nanijeti na suhe i čiste dlanove (obično jedan potisak na dozatoru, ili prema uputama proizvođača). Dlanove i područje između prstiju potrebno je protrljati dok se ne osuše, a sredstvo nije potrebno ispirati. Potrebno je voditi brigu o dostatnoj upotrebi dezinficijensa za ruke te se obavezno javiti nadređenom u slučaju da je u dozatoru preostala manja količina sredstva za dezinfekciju kako bi se osigurala nova količina.

PROZRAČIVANJE PROSTORA. Prostorije je obvezno prozračivati što češće ili ako to vremenske i sigurnosne prilike dopuštaju ostaviti otvoren prozor kontinuirano.

ČIŠĆENJE PROSTORA. Dodirne tačke kao što su ručke na vratima, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinske upravljače, prekidače za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba neophodno je dezinficirati na početku i na kraju svake smjene, a najmanje dva puta dnevno. Izbjegavajte koristiti klimatizacijske i ventilacijske uređaje. Čišćenje se provodi u vrijeme kada studenti nisu u prostorijama. Zaposlenici na održavanju čistoće imaju obavezu voditi evidenciju o prebrisavanju dezinfekcionim sredstvom podova, toaleta i ostalih površina (Lista za evidenciju održavanja čistoće i dezinfekcije u prilogu). Potrebno je generalno pojačati održavanje higijene u toaletima, uz vođenje evidencije.

DEZINFEKCIJA MOBITELA. Svi zaposleni obavezno moraju odmah po ulasku dezinficirati vlastite mobitele.

MASKE ZA LICE I RUKAVICE. Svi zaposlenici tokom rada trebaju nositi zaštitnu masku preko usta i nosa. Nošenje rukavica nije preporučljivo, prednost se daje učestalom pranju i dezinficiranju ruku. Važno je napomenuti da je potrebno zaštitnu opremu (maske i rukavice) koristiti racionalno i prema logičkoj procjeni potrebe. Unutar kancelarija, uz pridržavanje mjera fizičke udaljenosti, smanjenja kontakata i prelazaka iz kancelarije u kancelariju, higijene i dezinfekcije ruku, rukavice i maska mogu imati i kontraefekat. Zbog lažnog osjećaja zaštićenosti olakšan je kontakt i prenos mikroorganizama sa predmeta na predmet putem rukavica koje je nemoguće mjenjati redovno koliko bi trebalo. Dok se koristi maska vrlo često se radi upravo ono što se ne bi smjelo: konstantno se dodiruje nos namiještajući masku, jedna te ista maska se koristi mnogo

duže od dozvoljenog vremena korištenja maske. Masku ne štiti osobu koja je nosi, nego druge osobe u okolini, te samim tim daje lažni osjećaj sigurnosti, pa bi jedino ispravno bilo da svi nose masku. Dakle, zaštitnu opremu (maske i rukavice) treba koristiti racionalno i prema logičkoj procjeni potrebe, uz poštivanje svih naredbi nadležnih kriznih štabova i ministarstava zdravstva.

ZAPOSLENICI NA PRIPREMI HRANE. Zaposlenici na pripremi hrane, ukoliko takva mogućnost postoji u kafeterijama i kantinama fakulteta, treba da nose maske i rukavice. Priprema hrane treba da se odvija uz principe dobre higijenske prakse i prema preporukama Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica i nadležnih kriznih štabova i ministarstava (www.inz.ba).

EDUKACIJA STUDENATA O AKTUELNOJ SITUACIJI. Provoditi kontinuiranu edukaciju studenata o pranju ruku, kašljanju u podlakticu, socijalnom distanciranju i sl.

NEPRIJAVLJENO ODSUSTVO STUDENTA. Potrebno je kontrolisati razloge odsustva studenata.

ORGANIZOVANI PREVOZ STUDENATA. Ukoliko postoji organizovani prevoz studenata, potrebno je poštovati mjere, održavati razmak između studenata najmanje dva metra, a sjediti po principu "cik-cak" – svaka druga stolica dijagonalno.

LISTA KONTAKATA. Svi zaposlenici Univerziteta dužni su da redovno ispunjavaju Listu kontakata za taj dan. Ova Lista kontakata u slučaju neželjene situacije (npr. kontakta sa zaraženom osobom) može biti jedino sredstvo koje će poslužiti da se otkrije put prenosa i širenja infekcije, zato ovu evidenciju vodite redovno, svako od zaposlenika za sebe pojedinačno (Lista evidencije kontakata sa drugim zaposlenicima ustanove u prilogu).

BOLESNI ZAPOSLENICI. Mole se svi zaposlenici (i stalno zaposlene osobe i spoljni saradnici) da ako imaju simptome respiratorne infekcije (povišenu temperaturu 37,3°C ili više, kašalj, otežano disanje) telefonom se obrate svom porodičnom/obiteljskom ljekaru. U tom slučaju NE DOLAZITE u prostorije Univerziteta, samo se telefonom javite neposrednom rukovodiocu. Kod kuće trebaju ostati i osobe koje uzimaju lijekove kao što su paracetamol, ibuprofen ili aspirin, koji mogu prikriti simptome infekcije (pod ovim se misli na osobe koje ove lijekove uzimaju kako bi snizili tjelesnu temperature, a ne na osobe koje ove lijekove uzimaju u redovnoj terapiji, kao što npr. srčani bolesnici često uzimaju aspirin od 100 mg preventivno).

ODRŽAVANJE ISPITA

ORGANIZACIJA PROSTORA. Prostorije treba da budu što veće površine i visine, prozračena i osunčana dnevnim svjetlom, odvojena od prostorija u kojima borave druge grupe studenata. Potrebno je da se prostorija može provjetriti vanjskim zrakom.

ULAZAK U PROSTORIJE FAKULTETA PO GRUPAMA. Studenti iz svake grupe (studijske godine, studijskog programa) ulaze u prostorije fakulteta u prethodno dogovoreno vrijeme različito za svaku grupu, s razmakom od najmanje 10 minuta između dvije grupe. Studenti se ne okupljaju na ulazu.

POSTUPANJE STUDENATA PO ULASKU U PROSTORIJE FAKULTETA. Studenti ulaze tako da odmah odlaze do predviđene prostorije, te pere ruke sapunom i vodom prije ulaska u svoju grupu i svoju prostoriju. Ukoliko to nije moguće obezbijediti, studenti su dužni imati i koristiti vlastita dezinfekciona sredstva za ruke. Upotreba zajedničkih trpezarija u kojima bi boravili studenti predstavlja rizik i ne preporučuje se.

PISMENI ISPIT. Pisani ispit provodi se u dovoljno velikoj prostoriji iza zatvorenih vrata i, ako je moguće s obzirom na buku i vremenske prilike, s otvorenim prozorima (izuzetak je slušni dio ispita stranih jezika, kada je potrebno zatvoriti prozore kako bi se smanjio rizik od buke). Studente na stolu dočekuje ispitni materijal, kako bi se smanjila interakcija ljudi u istoj prostoriji. Ako je moguće, studenti ulaze jedan po jedan tako da prvi ulazi student koji sjedi na najudaljenijem mjestu u prostoriji, gledajući s vrata, i tako redom. Razmak među studentima, dežurnim nastavnicima i voditeljima u ispitnoj prostoriji treba biti najmanje 2 metra. Trajanje pismenog dijela ispita treba svesti na najmanju moguću mjeru.

USMENI ISPIT. Usmeni dio ispita i/ili demonstracija vještina odnosno obrana završnog rada održava se u zasebnoj prostoriji koja po mogućnosti ima vanjske prozore koji su otvoreni tokom održavanja ispita, a vrata prostorije su zatvorena tokom ispita. Grupa nastavnika i studenata pritom što je moguće manja u jednom momentu i mora se održavati razmak od 2 metra između svih sudionika. Trajanje usmenog dijela ispita treba svesti na najmanju moguću mjeru.

DOPUŠTENI PREDMETI. Tokom pisanja ispita, studenti na radnome stolu smiju imati samo ličnu kartu ili indeks, pribor za pisanje, vlastitu hemijsku olovku, vlastitu bočicu s vodom, bočicu s ličnim dezinfekcionim sredstvom i ispitne materijale. Sve ostale stvari (mobilne uređaje i sl.) student stavlja u svoju torbu koju odlaže na za to predviđeno mjesto u ispitnoj prostoriji ili izvan nje. Ako zbog zdravstvenog stanja student treba tokom pisanja ispita konzumirati hranu ili slatkiše, odlaže ih na stol voditelja ispitne prostorije i, po potrebi, konzumira ih izvan ispitne prostorije. Ustanova priprema određeni broj hemijskih olovaka za one studente koji su ih zaboravili ponijeti na ispit. Tu hemijsku olovku student nakon ispita odnosi sa sobom. Stolove treba razmjestiti tako da se osigura razmak od dva metra među studentima. Studenti su obavezni da dezinficiraju ruke vlastitim sredstvom za dezinfekciju na bazi 70%-tnog alkohola prije pristupanja radnom stolu.

IZLAZAK STUDENATA SA ISPITA. Po završetku pisanja ispita student odlaže ispitni materijal na rub stola i dizanjem ruke obavještava dežurnog nastavnika da je završio. Sve što je donio student odnosi sa sobom kada napušta ispitnu prostoriju (hemijsku olovku, ličnu kartu, indeks, pribor za pisanje, bočicu s vodom, lijekove i sl.). Preporučuje se da se izlazak studenata iz ispitne prostorije i ustanove organizuje tako da izlaze jedan po jedan, i to tako da prvi iziđe student koji je najbliži vratima. Međutim ako neko ranije završi ili odustane od pisanja ispita, treba mu

omogućiti izlazak iz prostorije. Pri izlasku iz ustanove student dezinficiraju ruke koristeći dozatore s dezinficijensima na ulazu odnosno izlazu iz ustanove ili vlastita dezinfekciona sredstva. Studente treba podsjetiti da i nakon završetka ispita trebaju držati razmak, da se ne zadržavaju u grupama i da ne ostvaruju bliske međusobne kontakte. Polaganje ispita treba organizovati na način da voditelj i dežurni nastavnik u ispitnoj prostoriji cijelo vrijeme održavaju razmak od 2 metra od studenata i međusobno.

ČIŠĆENJE PROSTORIJA NAKON ISPITA. Po završetku ispita, a prije dolaska naredne grupe studenata prostorije treba očistiti (pod se briše uobičajenim sredstvima za pranje, a površine koje su se dodirivale – kvake, stolovi i slično – dezinficiraju se sredstvom na bazi 70%-tnog alkohola, a po potrebi prije dezinfekcije i mehanički brišu). Prostorije se dobro provjetravaju (prozori se drže širom otvorenima najmanje 30-ak minuta).

NOŠENJE MASKI. Ako se provođenje ispita može organizovati na opisani način, nošenje maski ili drugih pokrivala za usta i nos kod studenata i svih koji sudjeluju u provođenju ispita nije nužno, ali se preporučuje. Preporučuje se da studenti stave masku prije ulaska u ustanovu, te je odnesu sa sobom nakon završetka ispita ili obrane završnog rada. U slučaju boravka na ispitu u zdravstvenoj, socijalnoj ili sličnoj ustanovi, poštovat će se pravila propisana za tu ustanovu. Posebno se preporučuje nošenje maski (kao i rukavica) svim osobama zaduženima za provjeru indeksa, kao i kod drugih zaduženja za koja se pretpostavlja da neće biti moguće držanje razmaka od 2 m (primjerice kod prikupljanja ispitnog materijala). Nošenje maski je obavezno u specifičnim situacijama koje su navedene u nastavku.

MJERE OPREZA PRIJE ISPITA. U danima prije svakog ispita, svi studenti, zaposlenici uključeni u provođenje ispita ili obrane završnog rada pridržavaju se što je više moguće pravila kojima se smanjuje mogućnost zaraze (izbjegavanje trgovina, mjesta većeg okupljanja ljudi, javnog prijevoza, kućnih druženja, dosljedno provođenje socijalne distance i higijene i sl.). Ako imaju povišenu tjelesnu temperaturu, respiratorne simptome poput kašlja i kratkog daha, zaposlenici, studenti i druge osobe ne ulaze ni u unutrašnje ni u vanjske prostore (dvorište, vrt, igralište) ustanove u kojoj se provode ispiti ili obrana završnog rada. To posebno važi ako postoji mogućnost da su bili izloženi kontaktu s osobama pozitivnim na Covid-19 ili su pod sumnjom da bi mogli biti zaraženi s Covid-19, odnosno ako su u samoizolaciji.

POSEBNI USLOVI ZA STUDENTE S HRONIČNIM BOLESTIMA. Za studente s hroničnim bolestima koje možda predstavljaju veći rizik za razvoj težih oblika bolesti Covid-19 (studenti s respiratornim, kardiovaskularnim, malignim bolestima, dijabetesom, imunodeficijencijama, studenti s većim tjelesnim/motoričkim oštećenjima) potrebno je omogućiti veći fizički razmak i nošenje zaštitne maske. Ako student zbog zdravstvenog stanje ne može nositi masku, sve ostale osobe koje moraju biti prisutne u istoj prostoriji nosit će zaštitnu masku.

HRANA. Donošenje hrane studenti trebaju izbjegavati.

OTPAD KOJI SE SMATRA POTENCIJALNO INFEKTIVNIM

UPRAVLJANJE OTPADOM. Svim redovnim komunalnim otpadom upravljat će se kao i u redovnim okolnostima. Otpad koji se smatra potencijalno infektivnim, poput zaštitnih maski, rukavica i druge zaštitne opreme treba smjestiti u tamnu PVC kesu, svezati i ostaviti u prostoru fakulteta gdje studenti nemaju pristup da stoji 72 sata, a nakon toga ga tretirati kao revoni komunalni otpad.

VOZILA UNIVERZITETA

ČISTOĆA I DEZINFEKCIJA VOZILA UNIVERZITETA. Treba zadužiti sve zaposlenike-vozače vozila Univerziteta da svake sedmice dodijeljeno vozilo odvezu na vanjsko i unutrašnje pranje. Apeluje se na zaposlenike da dodiruju što manje površina u svom vozilu. Zadužuje se svaki vozač vozila da izvrši dezinfekciju dodirnih površina u vozilu koje koristi taj dan, i to prije početka i nakon završetka korištenja vozila. U slučaju da su se u vozilima vozila treća lica (osim zaposlenika Univerziteta), to vozilo je obavezno dezinficirati (Lista za evidenciju održavanja čistoće i dezinfekcije u prilogu).

ZAVRŠNE PREPORUKE

U slučaju nemogućnosti organizacije posla zbog većeg broja zaposlenika koji su u samoizolaciji, nadležni donosioci odluka u kriznim situacijama u koordinaciji s osnivačima Univerziteta mogu preraspodijeliti zaposlenike drugih organizacionih jedinica, kako bi se osigurao kontinuitet rada. Osigurava se kontinuirana saradnja s osnivačem. Ove upute podložne su prilagođavanju prema aktualnoj epidemiološkoj situaciji.

Pratite isključivo preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području BiH, FBiH i ZDK. Kako biti kontuirano informisan:

- Informacije o aktualnoj epidemiološkoj situaciji i preporukama na području BiH, FBiH i ZDK možete pronaći na internet stranicama Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica (<https://inz.ba/>), kao i Federalnog ministarstva zdravstva (www.fmoh.gov.ba) i Zavoda za javno zdravstvo FBiH (www.zzjzfbih.ba);
- Najnovije informacije SZO o područjima širenja Covid-19 dostupne su na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>, a upute SZO o Covid-19 na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>.

PANIKA NIJE OPCIIA, OPREZ JESTE! VAŠ INZ

**EPIDEMIOLOŠKI UPITNIK ZA KLIJENTE UNIVERZITETA KOJI MORAJU UĆI U PROSTORIJE
UNIVERZITETA
(osim zaposlenika i studenata)**

Ime (ime oca) i prezime	
Datum rođenja	
JMBG	
Adresa stanovanja i općina	
Broj telefona	
Razlog posjete ustanovi; kome se klijent obratio, s kim je bio u kontaktu	
Datum i tačno vrijeme posjete ustanovi	
Da li ste boravili u posljednjih 14 dana u rizičnim područjima (unutar ili van BiH)? Ako da, gdje i u kojem periodu?	Da Ne
Da li ste u posljednjih 14 dana bili u kontaktu sa osobama koje su boravile u rizičnim područjima, sa osobama koje su bile u samoizolaciji ili sa osobama za koje sumnjate da su zaražene Coronavirus-om?	Da Ne
Imate li zdravstvenih tegobe:	
- povišena temperatura	Da Ne (_____ °C)*
- kašalj	Da Ne
- otežano disanje	Da Ne

Obrazac popunio:

* Po mogućnosti izmjeriti tjelesnu temperaturu beskontaktnim toplomjerom.

** Ovaj Epidemiološki upitnik ispunit će se za svaku osobu koja ulazi u prostorije Univerziteta (osim zaposlenika i djece), i predstavljat će osnovu za eventualno epidemiološko povezivanje kontakata sa pozitivnim slučajem na Covid-19.

*** Popunjavanjem ovog Epidemiološkog upitnika pod punom odgovornošću izjavljujem da, prema mom najboljem znanju, nisam izostavio/la nijedan ostvareni kontakt sa klijentom, niti podatak.

1.

STATI NA PODLOGU DEZ-BARIJERE I ZADRŽATI SE NEKOLIKO SEKUNDI

Covid-19

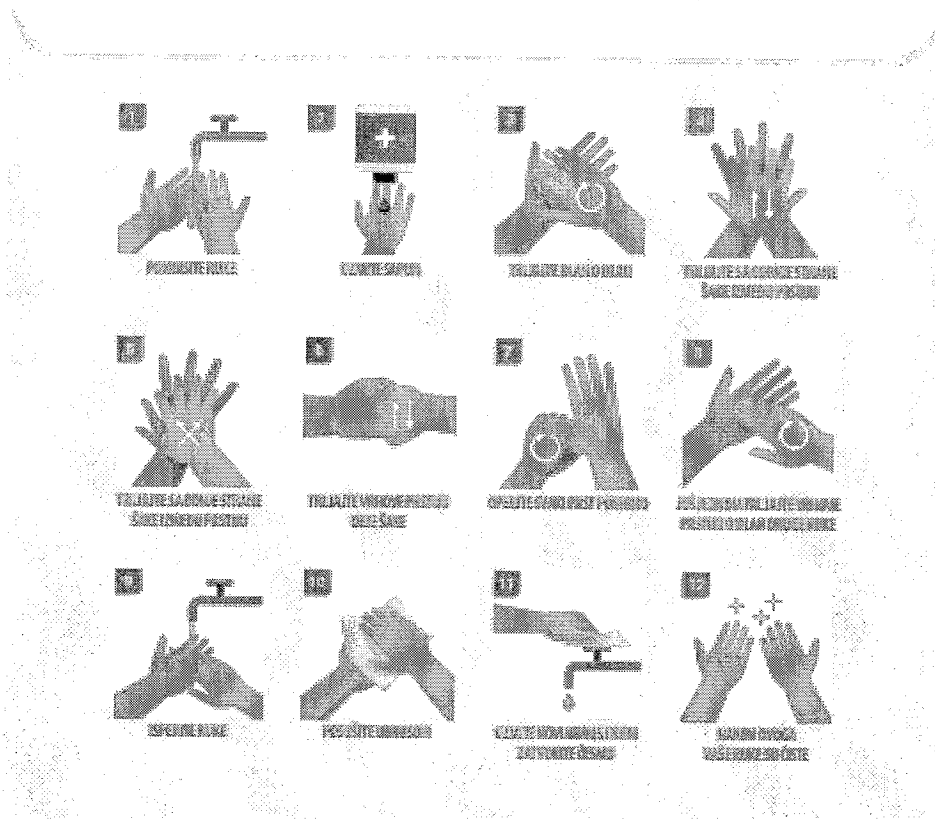
2.

STATI NA PODLOGU ZA POSUŠIVANJE OBUĆE

Covid-19

ISPRAVNO PRANJE RUKU

Ruke se obavezno peru

- prije početka rada
- nakon kašlja, kihanja ili puhanja nosa
- prije rukovanja s kuhanom ili gotovom hranom
- nakon rukovanja ili pripremanja sirove hrane
- nakon rukovanja otpadom
- nakon korištenja toaleta
- nakon jela, pića ili pušenja
- nakon rukovanja novcem
- generalno-redovno

Dezinfekcija ruku se obavlja nakon svakog napuštanja radnog mjesta

LISTA EVIDENCIJE ODRŽAVANJA ČISTOĆE I DEZINFEKCIJE PROSTORA I PREDMETA

Organizaciona jedinica Univerziteta: _____

RB	Datum, vrijeme i mjesto održavanja čišćenja i dezinfekcije	Ime i prezime osobe koja je obavila čišćenje i dezinfekciju	Vrsta obavljenog posla i koncentracija i količina sredstva koje je korišteno (mehaničko čišćenje, dezinfekcija, drugo)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			

* Pod punom odgovornošću potpisujem ovu Listu evidencije održavanja čistoće i dezinfekcije koju sam obavio/la prema mom najboljem znanju i mogućnostima.

LISTA OSTVARENIH KONTAKATA SA ZAPOSLENICIMA UNIVERZITETA

Organizaciona jedinica Univerziteta: _____

Ime i prezime zaposlenika: _____

Datum: __. __. 20__ . godine

RB	Ime i prezime kontakta (drugih zaposlenika)	Vrijeme kontakta	Vrsta kontakta (rukovanje, grljenje, mimoilaženje, boravak u istoj prostoriji, vozilu, drugo)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			

* Ovu Listu kontakata sa zaposlenicima Univerziteta ispunit će svaki zaposlenik i navesti svakog drugog zaposlenika s kojim je došao u kontakt u toku dana, a Lista će predstavljati osnovu za eventualno epidemiološko povezivanje kontakata sa pozitivnim slučajem na Covid-19.

** Popunjavanjem ove Liste kontakata sa zaposlenicima ustanove pod punom odgovornošću izjavljujem da, prema mom najboljem znanju, nisam izostavio/la nijedan ostvareni kontakt sa drugim zaposlenicima ustanove.

ČEK-LISTA ZA DNEVNO PRAĆENJE ZDRAVSTVENOG STANJA ZAPOSLENIKA

Organizaciona jedinica Univerziteta: _____

Datum: _____.20____. godine

RB	Ime i prezime zaposlenika	Simptomi (da – ne)							
		Tjelesna temperatura (°C)*	Suhi kašalj	Otežano disanje i kratak dah	Grlobolja	Bol u mišićima	Opća slabost	Groznica	Glavobolja
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									

Ček-listu popunio: _____

* Po mogućnosti izmjeriti tjelesnu temperaturu beskontaktnim toplomjerom, ili dobiti informaciju od zaposlenika.

** Popunjavanjem ove ček-liste pod punom odgovornošću izjavljujem da, prema mom najboljem znanju, nisam izostavio/la nijedan podatak.